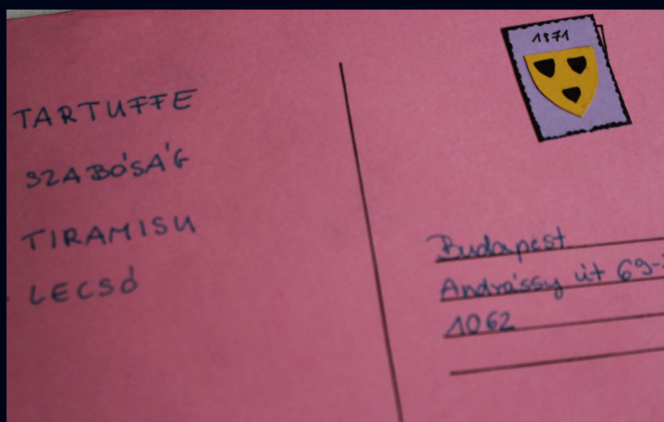

LÁTVÁNYTERVEZÉS

BA.I.I.FÉLÉV

munkanapló

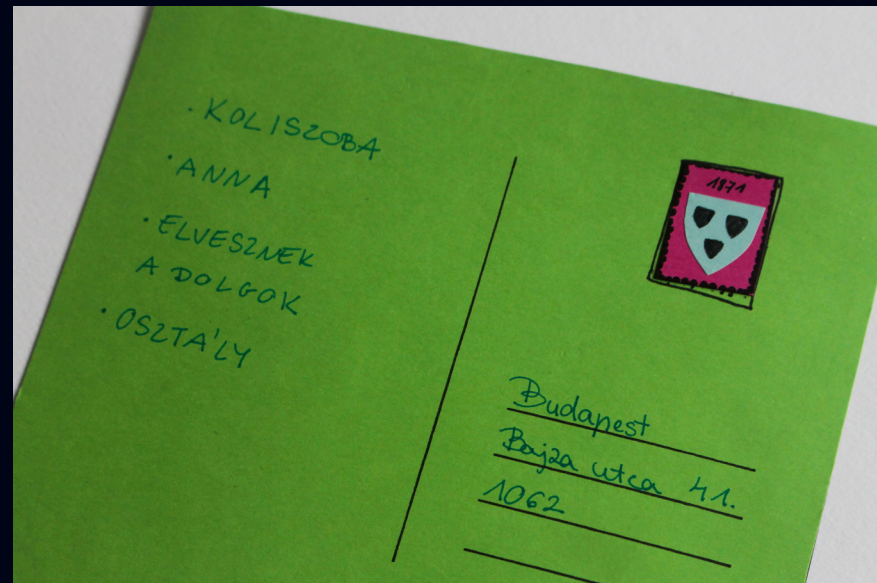

képeslap
a varrodából

munkanapló

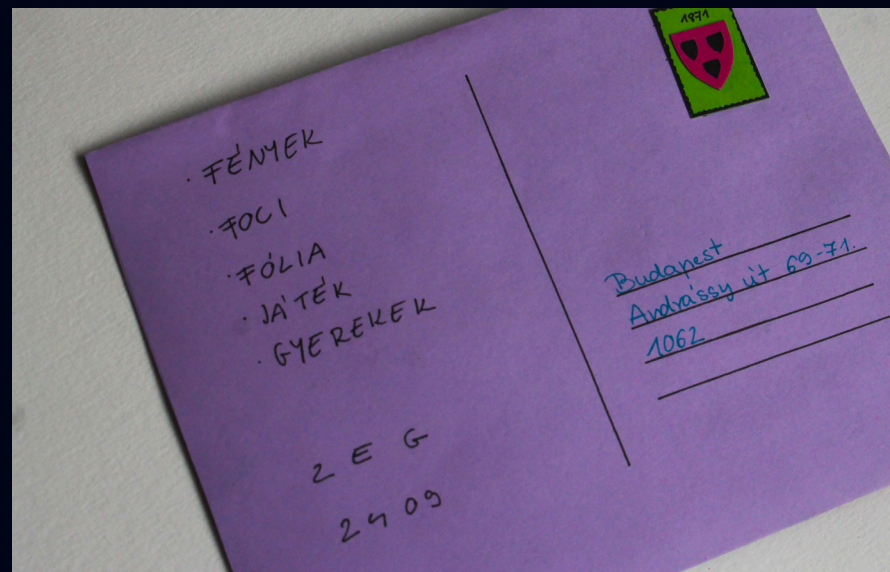
képeslap
a koliból

képeslap
a bábszínházból

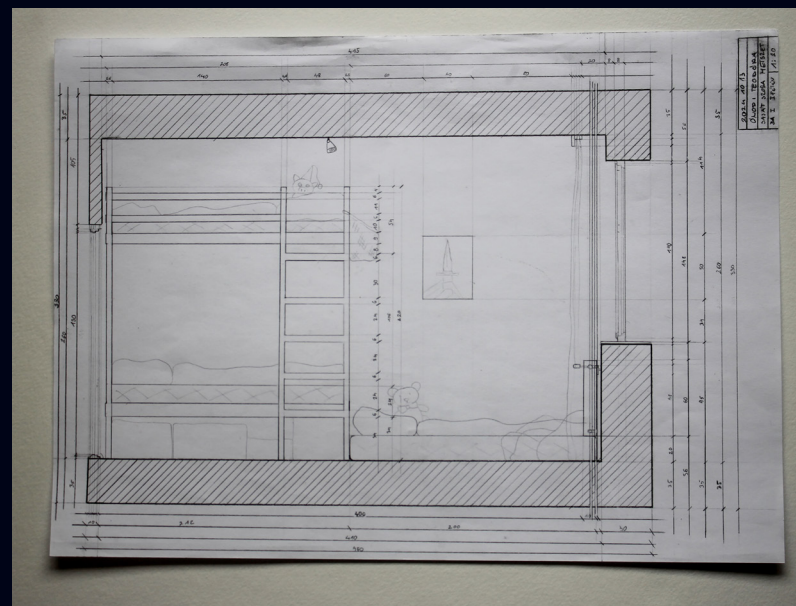
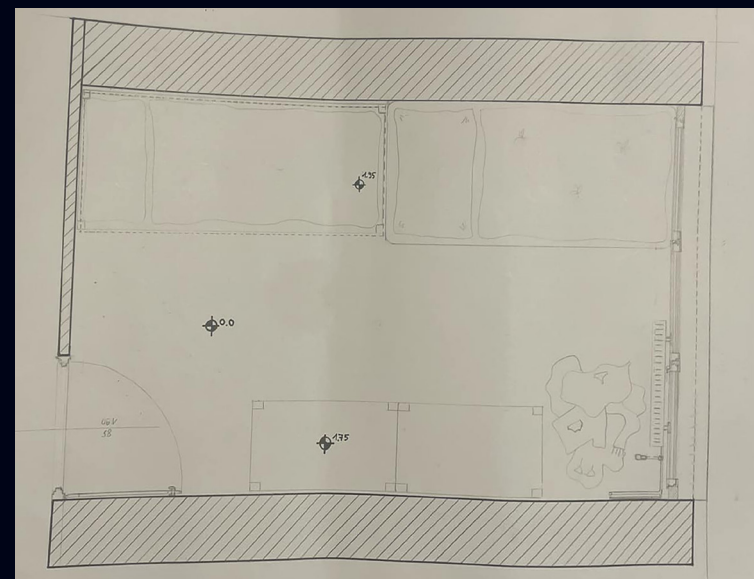
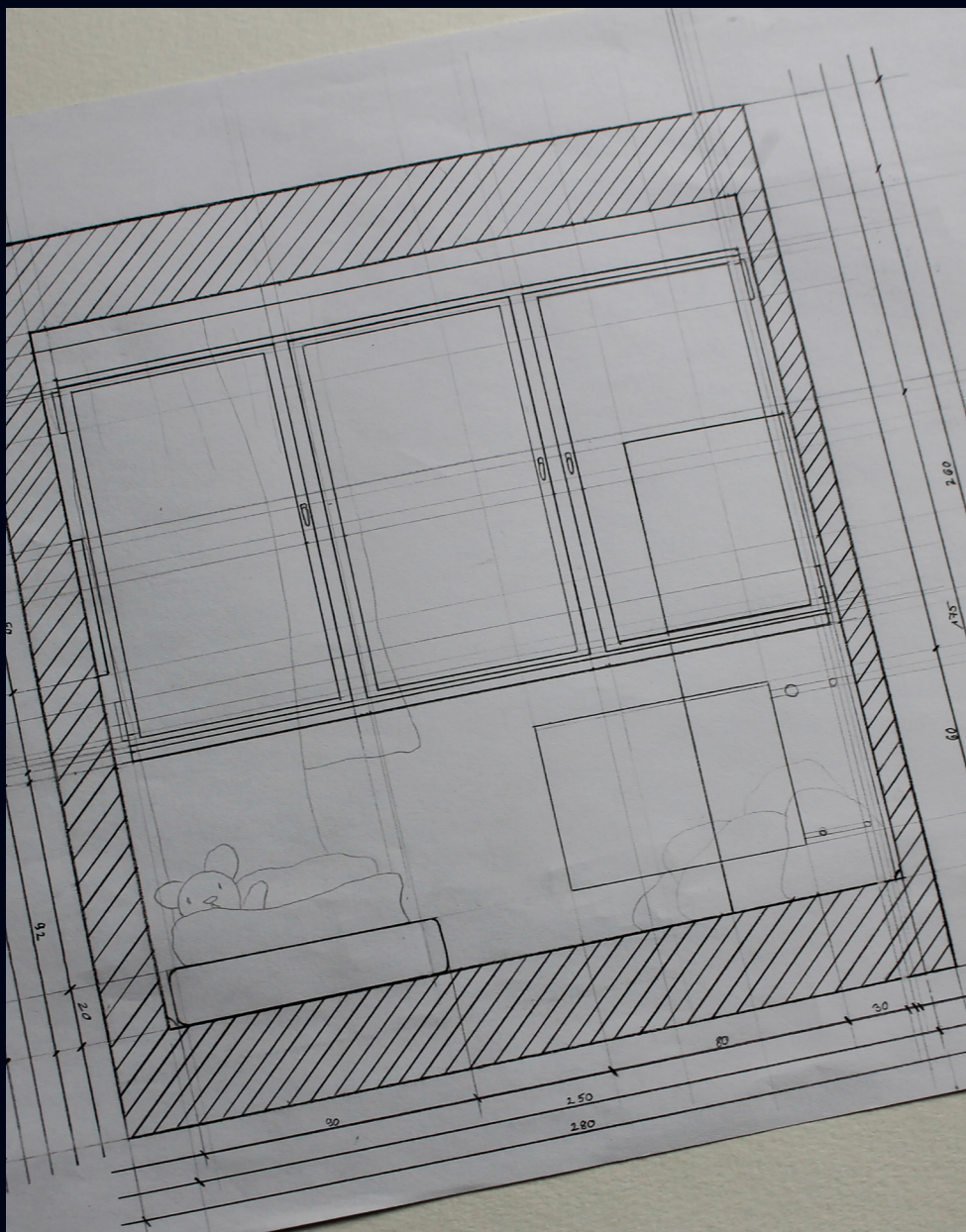

munkanapló

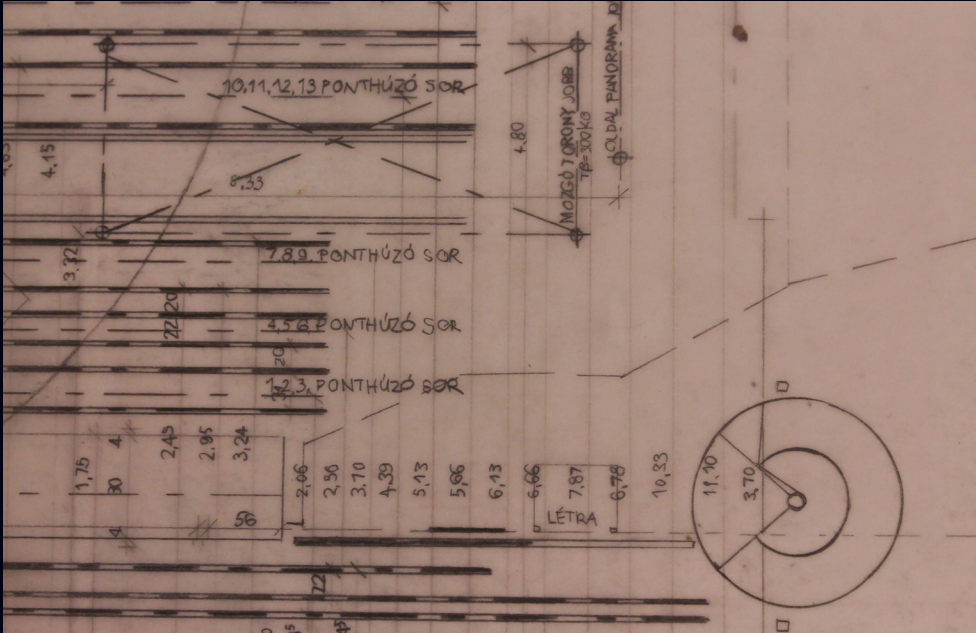
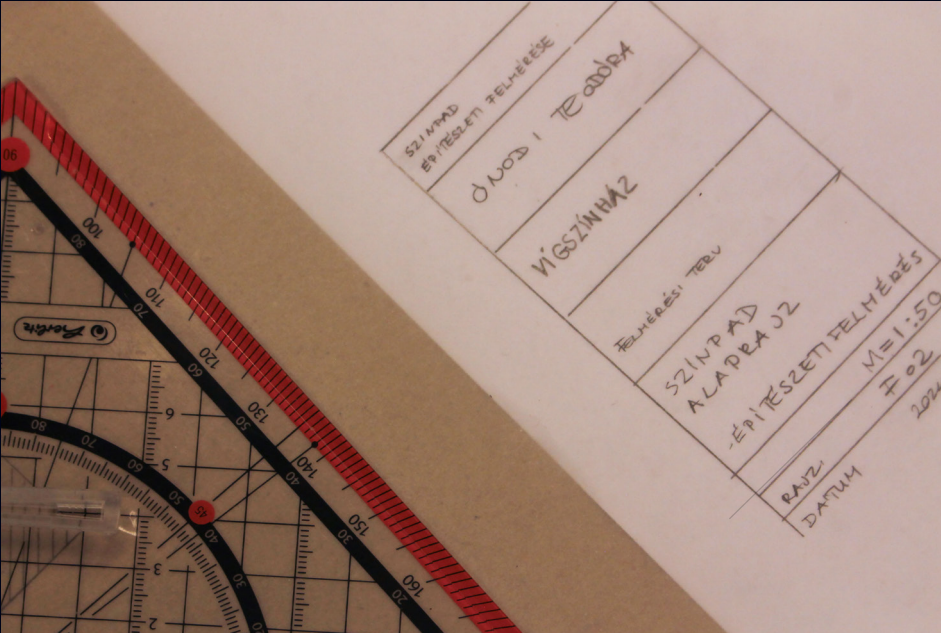
képeslap
a színházból

saját szoba

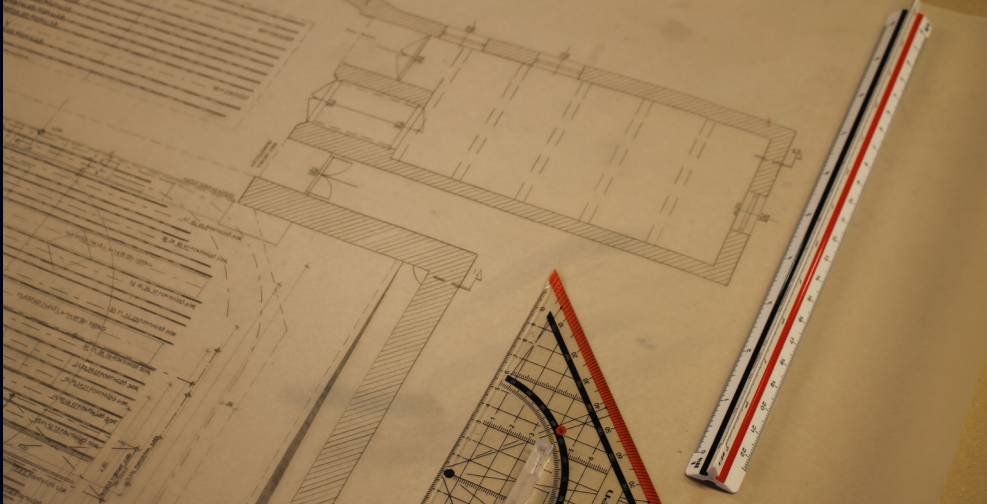

MAKETT

vígszínház

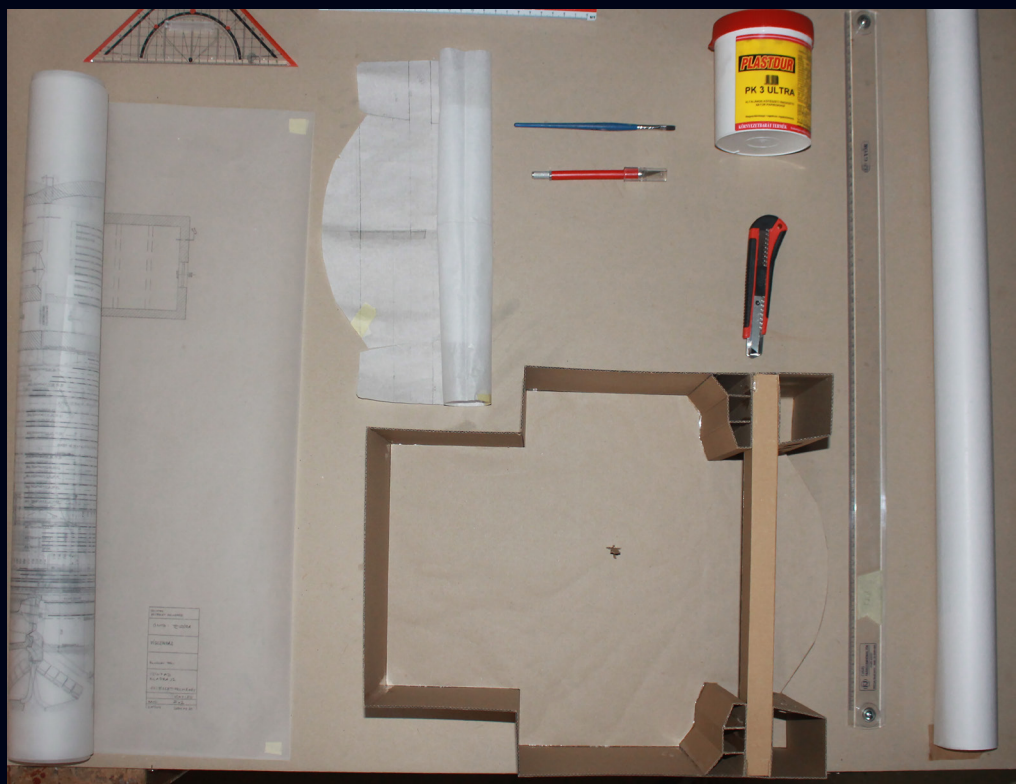

alaprjz és metszet

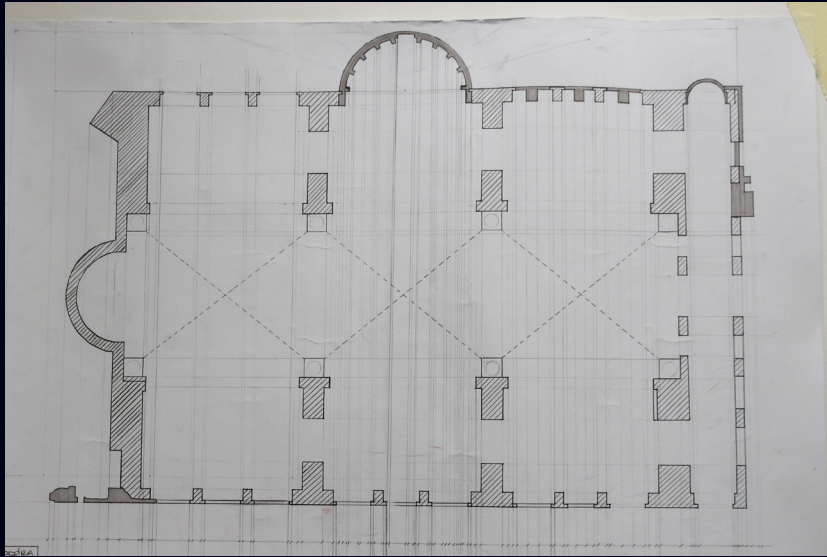

vígszínház

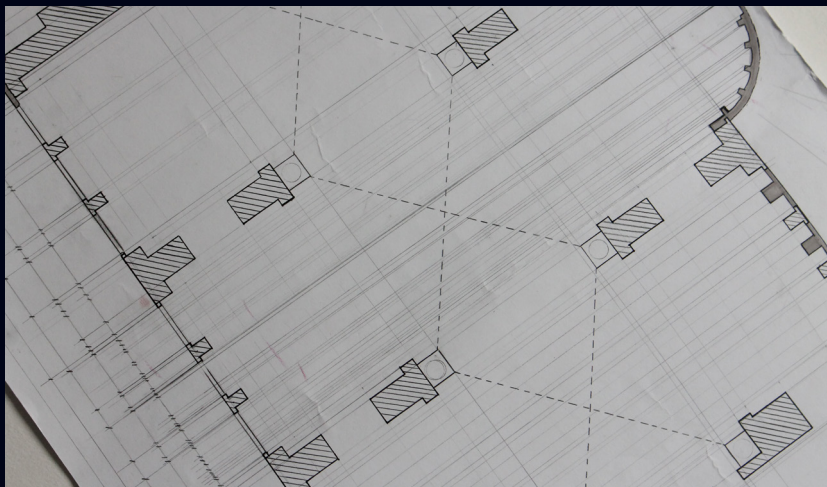
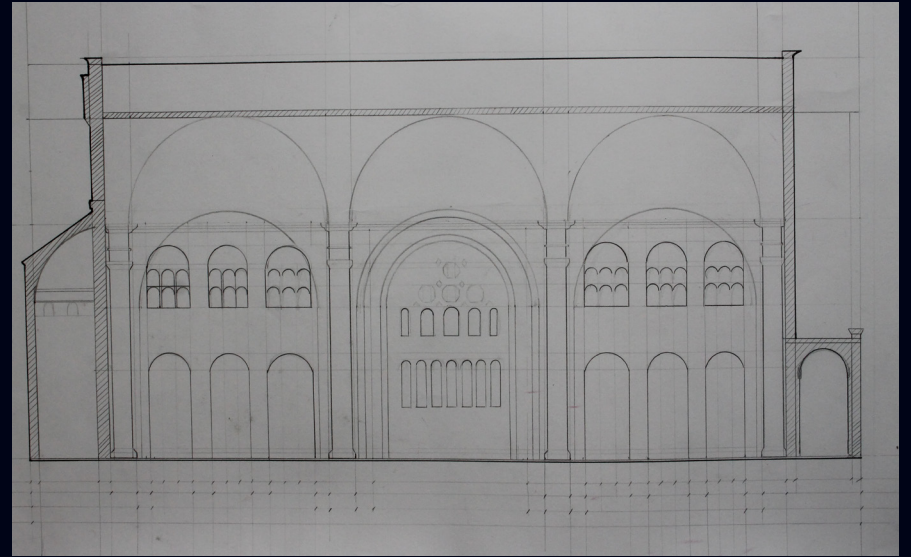
megépítés

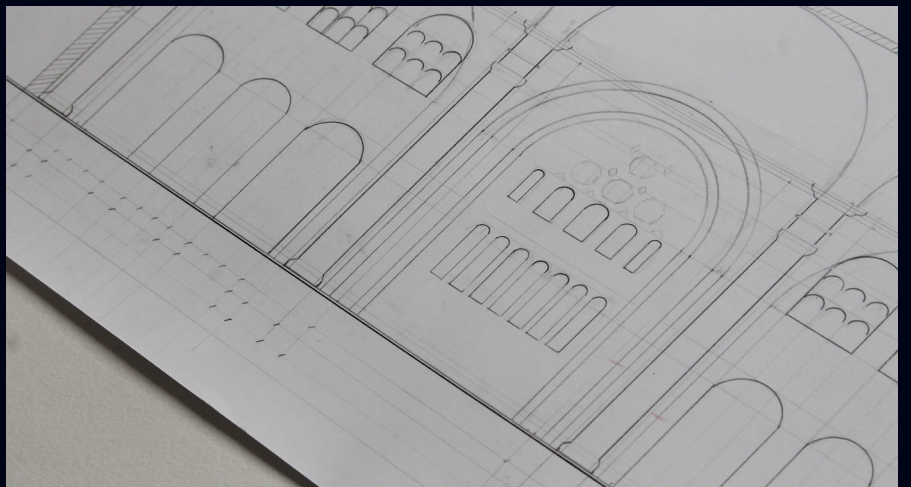
basilica nova

felmérési
rajzok

alaprjz és
metszet

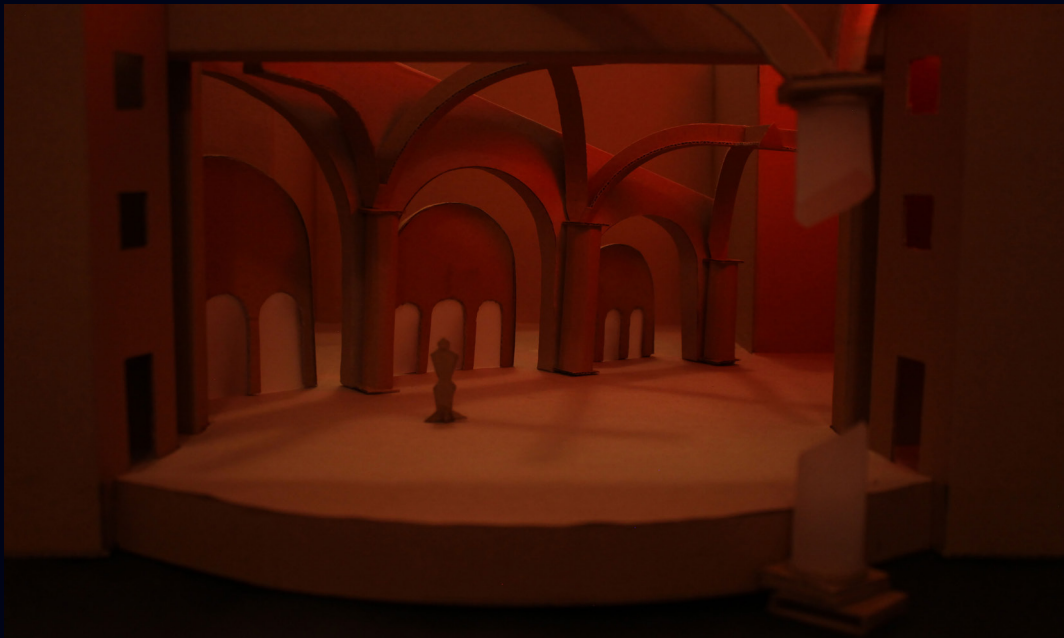
TÉRKOMPOZÍCIÓ

basilica nova

márványba zárt felelősség

a hiányzó oszlop

TÉRKOMPOZÍCIÓ

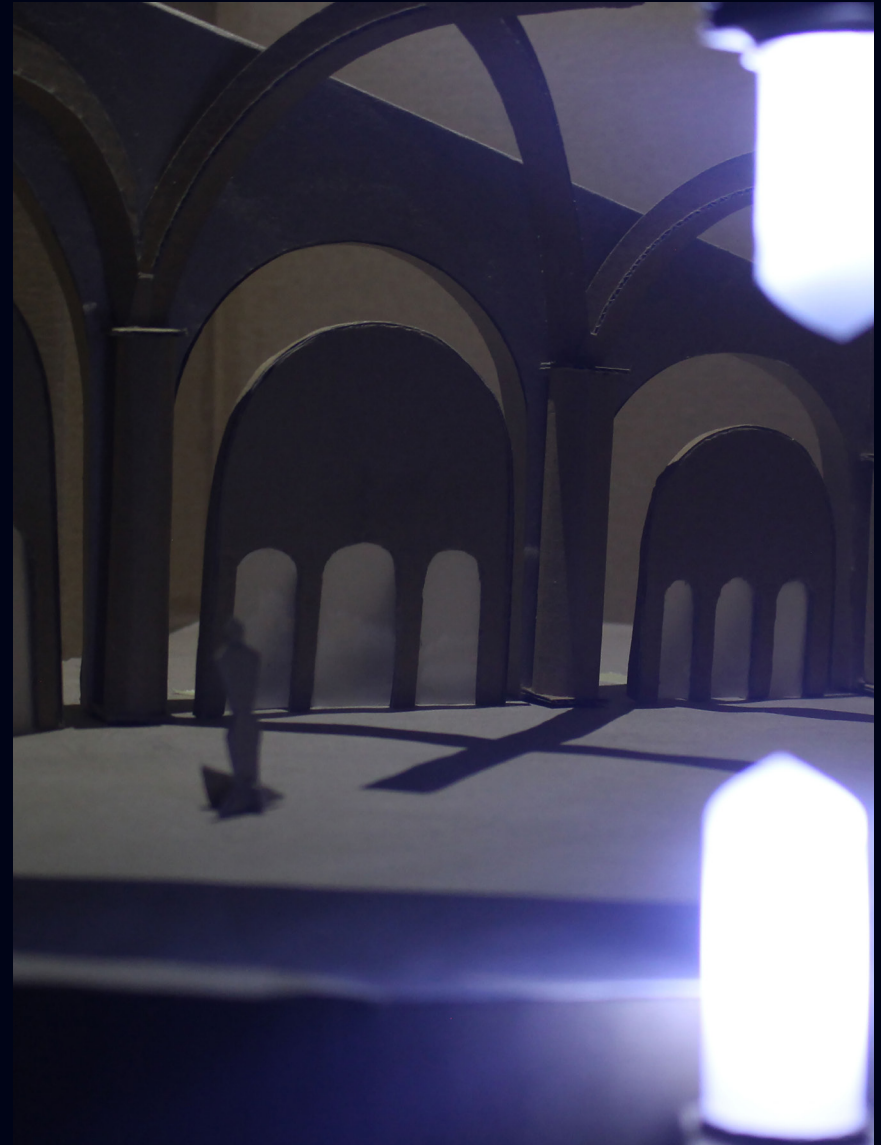
09

basilica nova

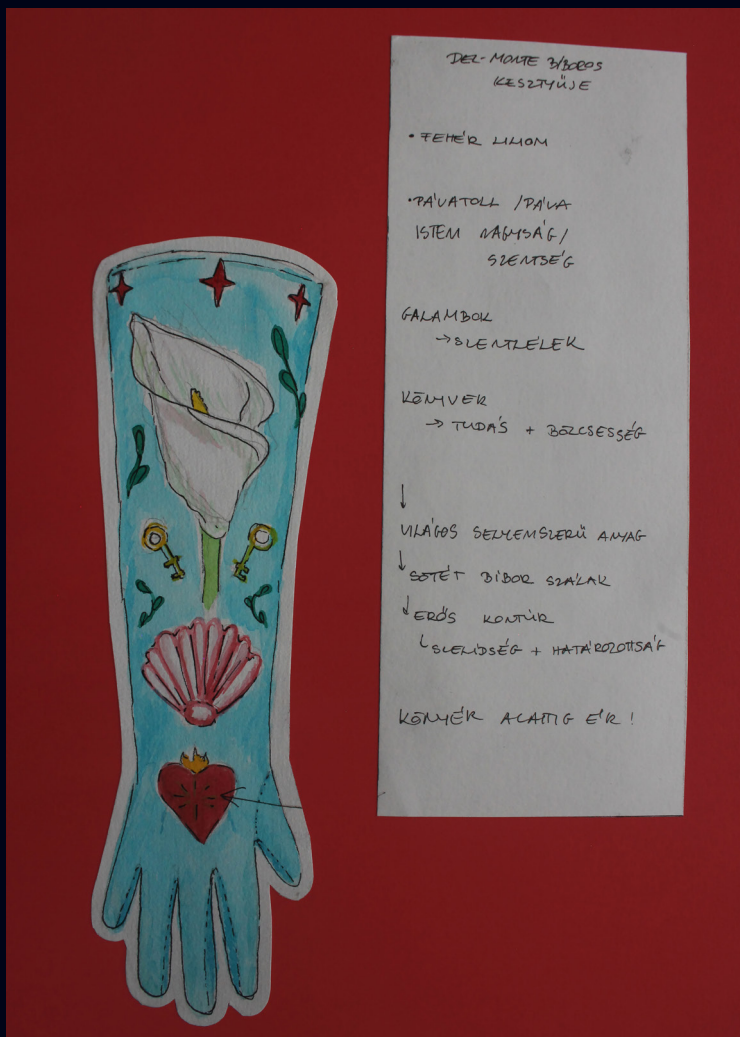
TÉRKOMPOZÍCIÓ

basilica nova

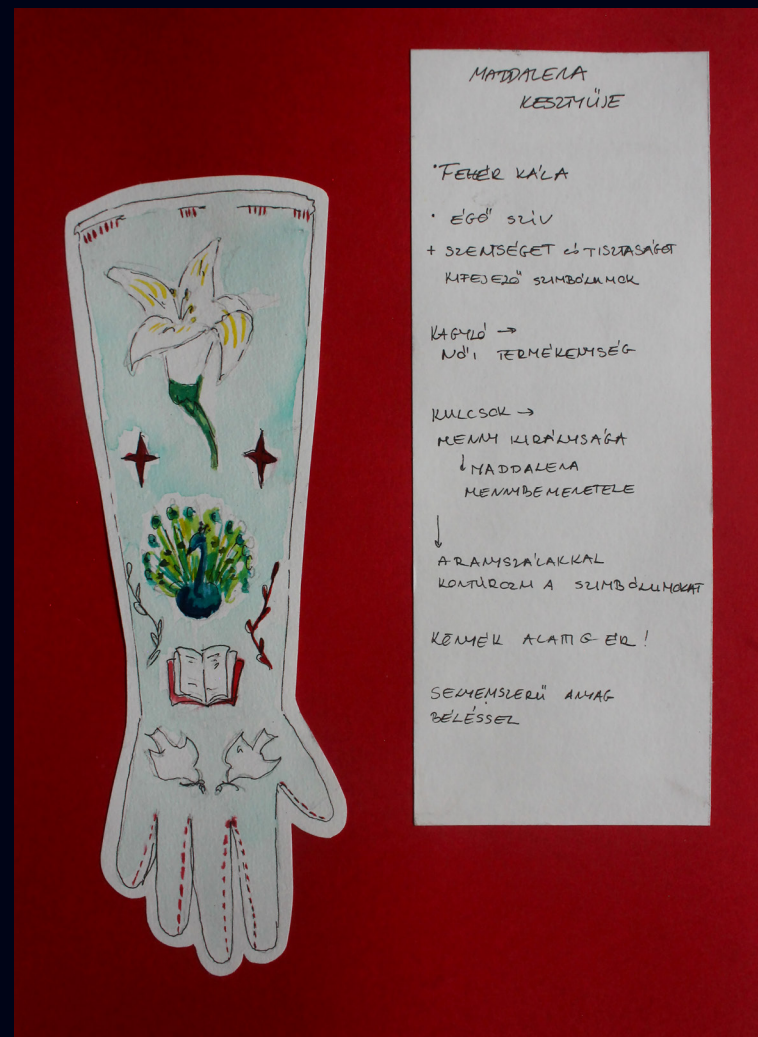

KREATÍV FELADAT

robert payne -caravaggio élete

del monte bíboros kesztűje

maddalena kesztűje

KREATÍV FELADAT

caravaggio kesztyűje

reneszánsz
ikonok

Robert Payne - Caravaggio élete

caravaggio
gyerekként

caravaggio
inasként

caravaggio
szökésben

Robert Payne - Caravaggio élete

del monte
bíboros

máltai
nagymester

V. pál pápa

Robert Payne - Caravaggio élete

maddalena

paulina

maddalena

Robert Payne - Caravaggio élete

leonello
spada

börtönőr

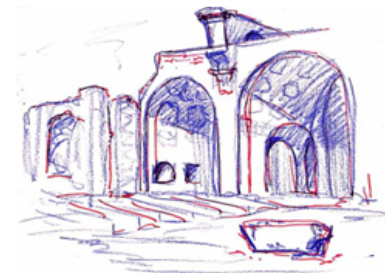

giulia

Róma – Basilica Nova

Történeti áttekintés

A Basilica Nova a Római Birodalom egyik legnagyobb és leglenyűgözőbb épülete. A Basilica építése Maxentius uralkodása alatt kezdődött 306-ban, majd Constantinus uralkodása idején nyerte el végleges formáját. Az épület felépítésének története tökéletesen tükrözi a Római birodalom politikai és vallási változásait, eközben példát statuálva a római építészet innovációinak.

Tetrarchia → 4 uralkodó között oszlik meg a vezetés- társcsászárság
 Diocletianus hozza létre, 293-tól négyen uralkodnak:

Diocletianus, Maximianus, Galerius, Constantinus
 Chlorus → két idősebb vezető-*augusti*, és két fiatalabb vezető-*caesar*; a fiatalabbak követik majd az idősebbeket az uralkodásban

- Maximianus uralkodik Itália, az észak-afrikai és a hispániai tartományok felett → Rómában ő a vezető
- 305-ben Maximianus és Diocletianus visszavonulnak → Galerius keleten lesz *augustus*, Constantinus Chlorus nyugaton, Flavius Valerius Severus és Maximinus Daia lesznek az új *caesarok*.
- 306-ban Constantinus Chlorus meghal, Maximianus fia **Maxentius** a nyugati birodalom császárává kiáltja magát és az apját Maximianust *augustus*-sá nevezi ki, hogy elfedje a saját hatalmát
- Maximianus közben szövetséget köt **I. Constantinussal**, Constantinus Chlorus fiával
- 308-ban Maximianus fellázad a fia ellen, de nem sikerül lemondatnia, így Constantinushoz menekül
- 308 őszén a Carnuntumi konferencián elutasítják Maxentius császári címét
- Maximianus 310-ben meghal, Constantinus és Maxentius között megromlik a kapcsolat
- 312-ben Constantinus és Maxentius Róma falain kívül összeesznek, a visszavonulásban Maxentius a Tiberisbe fullad → Constantinus lesz a Nyugatrómai birodalom császára
- 313-ban a milánói ediktummal toleranciát biztosít a birodalom összes vallásával szemben, beleértve a kereszténységet is

Constantinus szobor feje

Az épület története

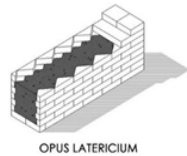
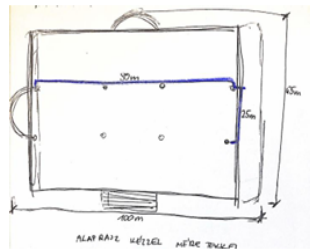
Miután Maxentiust a tetrarchia többi tagja árulónak tartotta, Maxentius nagy igyekezeteket tett ennek a gyanúnak az eloszlatására, és természetesen a nép bizalmának megnyerésére is. Különböző építkezési projektekbe kezdett, aminek céljával a régebbi templomok és korábban épült épületek felújítását tűzte ki. Ekkor kezdett bele a még nagyobb dicsőség érdekében a Basilica Nova építésébe. A bazilika a Velian helyezkedik el, egy dombon, ami az Esquilinust és a Palatint köti össze. A bazilika előtt ezen a dombon a Horrea Piperatica állt → Füszerpiac/Borspiac, ez volt az Arab felszigetéről érkező bors- füszerkereskedelem központja, Domitianus császár alatt. Az épület célja természetesen nem csak az uralkodó nagyságának szemléltetése volt.

Cél/Bazilika használata:

- kereskedelmi és gyülekezeti célokra szolgált, emellett → törvényhozás, de piactérként is használták
- bankárok, kereskedők, pénzváltók, mindennapi emberek is látogathatták a bazilikát → az árusok a keletről hozott portékák sok vevőt vonzottak
- az utolsó polgári célra épített bazilika
- a bazilika otthont ad Róma városi praefectus hivatalának → Praefectus urbis Romae a római császárság legmagasabb rangú közhivatalnok
- északi hajóban → szenátori hivatalnokság → Secretarium Senatus
- a szenátori rend tagjai ellen indított pereket az első apszis

Felépítése:

- 100x65 méteres alap
- középső hajó 80x25 méter, három keresztboltozat fedi
- a tetőszerkezet legmagasabb pontja 35 méter magas volt- 8 db 14,5 méter magas oszlop támasztja alá
- oldalhajó 24,5 méter magas volt
- a déli oldalról 15 ablakon keresztül juthatott be fény, északi oldalról ugyanilyen elrendezésben voltak ugyanilyen ablakok kivéve, hogy a déli oldal középső három ablaka → az alatta lévő bejárattal szemben az északi oldalon egy boltív helyezkedett el (Constantinus változtatása)
- az oldalhajók teljes szélességgel nyíltak a főhajóba, nem zárták el a falak egymástól a tereket
- egy központi hajó + mellékhajók
- +atrium a keleti oldalon

→ kb 10-30cm nagyságú kőveket fektettek a homokkal és mészkővel és helyenként vulkáni kőzettörmelékkel összekevert masszába → ez az építési módszer a vulkáni kőzettörmelék gyakori előfordulása miatt is terjedhetett el → Olaszország nyugati partjai gazdagok vulkáni kőzetekben

- a kötőanyagba vulkáni hamut is keverték → pozzolana → jó kötőanyag
- köznyű súlyú kővekből építették a boltíveket pl → habkő + salak

- a tetőt aranyozott cserépekkel borították (ezeket a Szent Péter székesegyház építésénél használják fel legközelebb)
- a középhajó boltozatát a tartófalba illesztett konzolok tartották → ez volt a 8 db korinthusi oszlop
- az épület nyugati végén egy 20 méter átmérőjű apszist építettek → ide helyezték el először Maxentius szobrát amit Constantius szobrára cserélnek ki → akrolithon szobor → a fej, a kar és a láb márványból készül, a ruha más kőzetből

Interiőr:

- padlóborítás: nagy méretű márványlapokból
- a falakat is stukkó és márványlapok borították
- dekorációképp vékony márványdarabokat rendeztek el geometrikus mintákban kicsi formázott/faragott keretekbe foglalva (Augustus korában vált elterjedté ez a díszítési forma)
- a Korinthusi oszlopok prokonnesian (nem találtam magyar megfelelő) márványból készültek → monolitikus 52 láb magas törzsüket körben 24 félkör szerű bemélyedés/flute díszítette, fedő darab 7 láb 9 hüvelyk magas, az alap 3 láb 6 hüvelyk magas volt
- a fényt nagyméretű ablakok biztosították → általában üveget használtak, de márvánnyal és szelenittel is borították az ablakokat → pár ablakon biztos, hogy nem volt üveg a levegőztetés miatt ezeket rácsokkal borították, hogy a madarakat kint tartsák
- a boltívek belső oldalain a mennyezetet cofferinggel díszítették → nyolcszögletű nagy faragott panelekkel + egg-and-dart mintázattal, stukkóval, levél mintázattal → ezeket valószínűleg ki is festették és aranyozták is

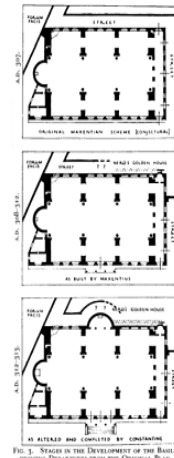

FIG. 3. STAGE IN THE DEVELOPMENT OF THE BASILICA, SHOWING DEPARTURES FROM THE ORIGINAL PLAN.

változtatások az építkezés során: -a flight of steps added to the southern side of the building → new entrance from the Sacra Via + egy új boltív az északi oldalon → az eredeti boltívbe helyezték Constantinus családtagjainak a szobrait helyezték el-a bejárat eredetileg keletről nyílt, a régi Via Sacra egyik mellékutcájából (az itteni bejárat oszlopainak márványborítását 1879-ben fedezték fel egy ásás alkalmával)

- az új Constantinus által épített boltívnl látszik, hogy a Maxentius által odaszánt ablakok mögé építették az iv külső falát
- a későbbiekben Mussolini egy térképet helyeztet a falra, ami a via dei Fori Imperiali felé néz → New Roman Empire → ezt később a háború után levetetik

Miért omlott össze?

A felépítése/felépítéstechnika miatt tűzálló volt, tehát tüzek nem pusztíthatták rajta sokat. Azonban egy ekkora nagy épület fenntartásának költségei akkorák voltak, hogy a bazilika valószínűleg hamar használaton kívül maradhott.

- 847-ben egy földrengés következtében kezdett omladozni → az idő kifogott rajta és az állapota a XV. századra folyamatosan romlott → addigra már csak az északi oldal, a lépcsők és pár szobor maradt meg, lásd: Piranesi metszete
- 1828-ban omlik össze a bazilika tetejének legmagasabb része
- Az utcaszint és a földszint századról századra emelkedett/süllyedt → ez is hozzájárult a falak állapotának romlásához

Állapota most:

- a főhajó három 25 méter magas boltozatos kupolája maradt meg,
- talajszint az északi oldalon 45 lábbal magasabban van az épület beszejében
- a belső márványdíszítés még helyenként megtalálható a falakon
- az északi oldalon lévő ív falán két sornyi „polcoeska” helyezkedik el mindegyik oldalon 4 a középső hosszabb polcoeskan kívül
- az ív belsőjében egy platform található amin a bírók székei helyezkedhettek el → nincs lépcső ami felvezet ide, tehát az is lehet, hogy csak egy nagyobb platform volt amire egy középen álló szobrot helyeztek

Kutatási fókusz- Márványba zárt felelősség

A Basilica nova hiányzó oszlopa

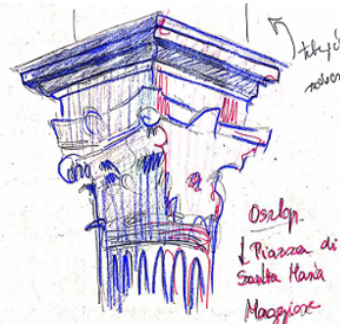
V. Sixtus pápa egyik célja, a pogány Róma kereszténnyé formálása. Urban project: christianising of ancient monuments. A pogány Róma korszakának emlékeit (→ műemlékek, épülettromok) rituálisan megtisztították a démoni múltuktól, mintegy felszentelték őket és a kereszténység új trófeáiként állították újra őket.

Ez történik a Basilica Nova egyetlen megmaradt oszlopával is.

V. Pál pápa folytatja V. Sixtus projektjét, és ő alatta kezdődnek meg az oszlop eltávolításának munkálatai. Az oszlopot V. Pál a Santa Maria Maggiore előtti térre állíttatja és a tetejére bronzszobrot készíttat a Szent Szűzről és Krsizusról. Miért helyeztette pont a Santa Maria Maggiore templom elé? Mert a Santa Maria Maggiore templom volt Róma legfontosabb Mária-temploma, ergo előtte van a legnagyobb értelme szobrot állíttatni Máriának. Plusz V. Pál számára különösen kedves volt a Santa Maria Maggiore ugyanis itt töltötte papi szolgálatait pápasága előtt. Egy akkori „napilap”(→ avviso) szerint az apostoli kamara 10700 scudit gyűjtött az oszlop eltávolítására. (1 scudi 3,5g aranyra felel meg) A munkálatokat 1613 október 23.-án kezdik meg.

Miért érdekel engem?

A Basilica Nova Constantinus alatt érte el a végső formáját. Constantinusnak köszönhető a milánói ediktum miatt a Nyugatrómai birodalomban a kereszténység elismerése szabad vallásként. Valahogy nem cseng olyan jól az, hogy a pápa majd 1300 évvel később így hivatkozik a Basilica Nova egyik oszlopára, mint egy olyan tárgy, amit meg kell szabadítani a démoni/pogány múltjától. A pápa az én olvasatom szerint egy olyan oszlopot vett el egy olyan monumentból, aminek ő valahol konkrétan a karrierjét köszönheti, hiszen a pápa Isten szolgálatára adja az életét. A pápa valahol Constantinusnak köszönheti, hogy szabadon gyakorolhatja a vallását, és szabadon dicsőítheti Istent. Egy egykor nagy dicsőséget képviselő épületről, ami a Római ókor gazdagságát, fejlettségét és nagyszerűségét testesítette meg, 1300 évvel később romos állapotában már nem gondolja ugyanezt a társadalom. Úgy gondolja ki kell vennünk Istent ebből a bazilikából, hogy igazán Istenivé tehessek, hogy Istent a magunk képére formálhassuk. Elvitték egy oszlopot egy épületből, ahol a célját szolgálta, hogy felállítsák máshol, és elmondhassák az embereknek, hogy nézzétek, na, ez egy igazi oszlop. Nyilván sarkítok, de valahol érzékeltetni akarom mennyire furcsa is ez valójában.

Furcsán ismerősen hangzik ez a minta abban a korban, ahol most élünk. Ahogy a pápa akkor kivette Istent/Jézust egy kontextusból, hogy a sajátjába helyezhesse, ma is sokan helyezik Istent a személyre szabott dobozukba, amiben kényelmesen elfér. Annait visznek el belőle amennyi nekik belefér, csak hogy kényelmes legyen, és ne keljen kimozdulniuk a komfortzónájukból. Elviszik a rendet parancsoló, ítélkező, szabályokat áthágókra földöntúli haraggal lecsapó Istent, és újra állítják máshol a kereszténység, a győzelem dicső trófeájaként.

A fentiek mellett szeretnék egy számomra különösen fontos aspektusról reflektálni az oszlop elvételére. Abban a világban, ahol ma élünk nem meglepő az, hogy sokan élik az életüket célok nélkül, vagy éppen csak vezetés nélkül. Korunk társadalmi kontextusában kifejezetten nehéz a fiatalabb generációknak olyan kapaszkodót találni, amik segítségével helyes motivációval, nem csak túlélési ösztönökre hagyatkozva tudnának haladni. Sok oldalról érzékelhető a megfelelő támogatás hiánya. Az, hogy valakinek vagy valami sokkal nagyobbak nálad te a felelősség vagy, hogy felelősséggel tartozik érted. Szűkebb értelemben sajnos nem tudok elvonatkoztatni a környezetemtől és a generációm tapasztalataitól, és attól, hogy az a rendszer, ami felelősséggel tartozik értem, hogyan hagy cserben napról napra engem és fiatalok, emberek sokaságát. Egy jó vezető hiánya társadalmi szinten tökéletesen leolvasható az összes társadalmi osztály helyzetéből. A különleges ebben az egészben az, hogy az én generációm úgy nőtt fel, hogy soha nem is látott olyan vezetőt, akiről beszéltek.

Hadd próbáljam meg illusztrálni ezt a Basilica Nova oszlopával. Képzeljük el, hogy a Basilica Nova boltíve alatt állva próbáljuk bizonygatni milyen gyönyörű oszlop állt itt valaha, egy olyan emberrel szemben, aki azt sem tudja milyen egy oszlop. Ez az ember csak azt látja, hogy valami nincs ott.

Egy alapillér, aminek a hiányát érzékeljük csak, egy oszlop, aminek már csak a helye van meg. A kérdés az, hogy mi lehetne ezek után kapaszkodó? Hogyan értesük, meg az emberünkkel, hogy ennek az épületnek szüksége van egy oszlopra, ahhoz, hogy funkcionáljon?

Az én válaszom erre azt hiszem az, hogy ennek az embernek el kell magyarázni a Basilica Nova építését az elejétől a végéig, minden részlettel együtt. Meg kell értetni vele milyen kőből épült. Meg kell mutatni, hogyan készül a cement, amibe a téglát helyezik. Meg kell mutatni a különbséget a keresztboltozat és a dongaboltozat között, meg kell vizsgáltatni vele a hozzáépített lépcsőt, a falba vájt alagutat, a sok-sok boltíves ablakot. És akkor amikor látja, hogy épülne fel az egész a legkisebb kötől a legnagyobb boltívig, akkor fogja látni miért kell oda az oszlop.

Források:

- <http://omeka.wellesley.edu/piranesi-rome/exhibits/show/basilica-of-maxentius-and-cons/the-tetrarchy>
- <https://www.thebyzantinelegacy.com/basilica-maxentius>
- <https://www.jstor.org/stable/1291261?origin=crossref>
- <https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG140709>

***KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET***

241217